EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 31.1.2020.
COM(2020) 34 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Godišnje izvješće za Fond solidarnosti Europske unije za razdoblje 2017.-2018.

SADRŽAJ

1. Uvod 2
2. Zahtjevi 2
3. Financiranje 9
4. Zaključenja 11
5. Zaključci 12

1. UVOD

U članku 12. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2012/2002 od 11. studenoga 2002. o osnivanju Fonda solidarnosti Europske unije („Uredba”) propisuje se da se Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o aktivnosti Fonda u prethodnoj godini. Budući da je postupak mobilizacije Fonda solidarnosti za sve katastrofe iz 2017. dovršen tek 2018., ovo izvješće iznimno obuhvaća aktivnosti Fonda solidarnosti tijekom obiju godina, 2017. i 2018. Izvješće sadržava sažetak zaprimljenih zahtjeva i zaključenih predmeta tijekom izvještajnog razdoblja. Komisija je procijenila sve zahtjeve u skladu s kriterijima utvrđenima u Uredbi kako je izmijenjena 2014.[1]

Komisija je 2017. zaprimila deset novih zahtjeva za financijski doprinos iz Fonda solidarnosti, i to od Francuske, Grčke, Latvije, Litve, Poljske, Portugala i Španjolske. Osim toga, što je najvažnije, Italija je revidirala i ažurirala prvi zahtjev koji je 2016. podnijela u vezi s nizom velikih potresa koji su započeli u kolovozu 2016. i nastavili se početkom 2017.

Portugal, Grčka, Francuska i Španjolska zatražili su predujam za pet zahtjeva, od kojih je bilo moguće odobriti tri. Komisija je isplatila te predujmove u iznosu od ukupno 6,5 milijuna EUR u roku od nekoliko tjedana od zaprimanja zahtjevâ.

Dva zaprimljena zahtjeva, odnosno zahtjevi u pogledu poplava u Murciji i požara u prirodnom rezervatu Doñana u Španjolskoj, nisu ispunjavala uvjete iz Uredbe i stoga nisu prihvaćena. Odluke o osam novih zahtjeva iz 2017. donesene su 2018. Komisija je nadalje zaključila šest prijašnjih intervencija Fonda solidarnosti.

Komisija je 2018. zaprimila četiri zahtjeva za pomoć iz Fonda solidarnosti, i to od Bugarske, Cipra, Italije i Rumunjske, od kojih nije mogla prihvatiti zahtjev Cipra. Nijedna od triju drugih zemalja nije zatražila predujam. Komisija je Bugarskoj 2018. isplatila ukupno 2,3 milijuna EUR. Odluke o zahtjevima drugih dviju zemalja zaprimljene 2018. još uvijek nisu bile donesene krajem te godine.

U Prilogu I. navode se pragovi za mobilizaciju Fonda solidarnosti za „katastrofe velikih razmjera” primjenjivi 2017. i 2018. Prilog II. sadržava pregled zahtjeva odobrenih 2017./2018. te relevantne financijske informacije.

2. ZAHTJEVI

➢ *ZAHTJEVI U 2017.*

Komisija je 2017. zaprimila deset novih zahtjeva za financijski doprinos iz Fonda solidarnosti. Komisija ih je sve zaprimila u zakonskom roku od „najkasnije dvanaest tjedana nakon prvog nastanka štete” (članak 4. stavak 1. Uredbe). Tri su se zahtjeva odnosila na katastrofe velikih razmjera, šest na regionalne katastrofe, a jedan se temeljio na odredbama za katastrofe u „susjednoj zemlji”. Komisija je tijekom 2018. donijela provedbene odluke o dodjeli financijskih doprinosa iz Fonda solidarnosti EU-a o osam od tih zahtjeva.

[1] Uredba Vijeća (EZ) br. 2012/2002 od 11. studenoga 2002. o osnivanju Fonda solidarnosti Europske unije (SL L 311, 14.11.2002., str. 3.) kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 661/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. (SL L 189, 27.6.2014., str. 143.).

ITALIJA – niz potresa 2016./2017.

Kako je utvrđeno u prethodnom godišnjem izvješću, od kolovoza 2016. do siječnja 2017. regiju središnjih Apenina u Italiji pogodio je najsnažniji niz potresa otkako postoji Fond solidarnosti. Kumulativna izravna šteta iznosila je dosad nezabilježenih 21,879 milijardi EUR, što je šest puta više od iznosa praga za katastrofu velikih razmjera i daleko najveća katastrofa od osnivanja Fonda solidarnosti. Najveći mogući predujam od 30 milijuna EUR isplaćen je u prosincu 2016. nakon što je Komisija 16. studenoga 2016. zaprimila prvi zahtjev Italije.

Italija je zbog teških uzastopnih naknadnih podrhtavanja koja su nastupila do siječnja 2017. nekoliko puta morala ažurirati svoj prvi zahtjev, a zadnja je revizija zaprimljena 25. svibnja 2017.

Na temelju metoda utvrđenih za određivanje iznosa potpore Fonda solidarnosti (odnosno 2,5 % ukupne štete za dio štete do „praga za katastrofe velikih razmjera” i 6 % za dio štete koji je veći od praga) Italija je imala pravo na 1 196 797 579 EUR, odnosno gotovo 1,2 milijarde EUR. Taj iznos potpore, daleko najveći iznos koji je ikada isplaćen u okviru Fonda solidarnosti, više je od dva puta premašio najveća godišnja sredstva dostupna Fondu.

Nasreću, nisu potrošena sva sredstva za 2016. (tijekom 2016. plaćanja su izvršena iz iznosa prenesenog iz 2015.). Dodjela za 2016. stoga je prenesena na 2017. Komisija je nadalje predložila da se prvi put primjeni odredba članka 10. stavka 2. Uredbe o VFO-u kojom se pod iznimnim okolnostima dopušta korištenje dodjele za sljedeću godinu (2018.) kako bi se dobio preostali iznos koji je nedostajao.

FRANCUSKA – uragani Irma i Maria na otocima Saint-Martin i Guadeloupe

Irma, uragan 5. kategorije dotada neviđene razorne moći, prošao je 5. i 6. rujna 2017. kroz Karibe, gdje je usmrtio i ozlijedio veliki broj ljudi, ostavivši iza sebe pustoš. Središte uragana Irma prešlo je preko otoka Saint-Martin prosječnom brzinom od 290 do 295 km/h i razorilo više od 90 % otoka. Samo dva tjedna kasnije, 18. i 19. rujna 2017., uragan Maria iste 5. kategorije, nastao kao posljedica istih meteoroloških i klimatskih uvjeta kao i Irma, prešao je preko Karipskog otočja i opet prouzročio veliku štetu na Saint-Martinu, Guadaloupeu i dijelovima Martiniquea.

Francuska je podnijela zahtjev za financijski doprinos iz Fonda solidarnosti 27. studenoga 2017., u roku od 12 tjedana od nastanka prve štete.

Francuska su tijela procijenila ukupnu izravnu štetu uzrokovanu tom katastrofom na 1 956,241 milijun EUR. Zahtjev je podnesen na temelju kriterija za „regionalnu prirodnu katastrofu”, kako su utvrđeni u članku 2. stavku 3. Uredbe. Zahtjev se odnosio na jednu regiju na razini NUTS 2, koja obuhvaća Saint-Martin i Guadeloupe. Budući da ova regija ima status najudaljenije regije u smislu članka 349. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, primjenjivao se niži prag štete od 1 % regionalnog BDP-a. Iako nije ispunila uvjete za katastrofu velikih razmjera, navedena izravna šteta činila je 21,9 % bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) te regije i uvelike je premašila primjenjivi prag od 1 % za najudaljenije regije utvrđen u Uredbi. Zahtjev Francuske stoga je bio prihvatljiv za doprinos iz Fonda solidarnosti.

Komisija je 12. prosinca 2017. Francuskoj isplatila predujam u iznosu od 4 890 603 EUR, što čini 10 % predviđenog financijskog doprinosa iz Fonda solidarnosti koji iznosi 48 906 025 EUR.

GRČKA

Potres na otoku Lezbos iz 2017.

Potres jačine 6,3 po Richterovoj ljestvici pogodio je 12. lipnja 2017. otok Lezbos u Sjevernom Egeju. Uslijedio je velik broj naknadnih podrhtavanja tla koja su prouzročila štetu stanovima i kućama, poduzećima i lokalnoj infrastrukturi.

Grčka je 1. rujna 2017. podnijela zahtjev za financijski doprinos iz Fonda solidarnosti.

Grčka tijela procijenila su ukupnu izravnu štetu na 54,365 milijuna EUR. Zahtjev je podnesen na temelju kriterija za „regionalnu prirodnu katastrofu” iz članka 2. stavka 3. Uredbe, kojima se „regionalna prirodna katastrofa” definira kao regionalna prirodna katastrofa koja je prouzročila izravnu štetu u nekoj regiji na razini NUTS 2 prihvatljive države članice veću od 1,5 % BDP-a te regije. Šteta nastala na Lezbosu činila je 2,14 % BDP-a predmetne regije Sjeverni Egej na razini NUTS 2 i stoga premašila prag od 1,5 % regionalnog BDP-a utvrđen u Uredbi. Zahtjev Grčke stoga je bio prihvatljiv za doprinos iz Fonda solidarnosti.

Komisija je 9. studenoga 2017. Grčkoj isplatila predujam u iznosu od 135 912 EUR, što čini 10 % predviđenog financijskog doprinosa iz Fonda solidarnosti koji iznosi 1 359 119 EUR.

Potres na otoku Kos iz 2017.

Potres jačine 6,6 po Richterovoj ljestvici pogodio je 20. srpnja 2017. južnoegejsko područje između Bodruma (Turska) i otoka Kosa (Grčka), nakon čega su uslijedila višestruka podrhtavanja. Najviše je oštećena javna infrastruktura i imovina te važni lokaliteti kulturne baštine.

Grčka je 11. listopada 2017., odnosno u roku od 12 tjedana, podnijela zahtjev za doprinos iz Fonda solidarnosti.

Grčka tijela ukupnu izravnu štetu nastalu kao posljedica katastrofe procijenila su na 101,432 milijuna EUR. Zahtjev je podnesen na temelju odredbi za „regionalne katastrofe” utvrđenih u članku 2. stavku 3. Uredbe. Šteta uzrokovana potresom na Kosu činila je 1,8 % BDP-a relevantne regije Južni Egej na razini NUTS 2 i stoga premašila prag od 1,5 % utvrđen u Uredbi. Zahtjev Grčke stoga je bio prihvatljiv za doprinos iz Fonda solidarnosti u iznosu od 2 535 796 EUR. Iako je Grčka podnijela zahtjev za isplatu predujma, zbog početne nesigurnosti u pogledu prihvatljivosti zahtjeva nije ga bilo moguće isplatiti.

LATVIJA – poplava iz 2017.

Tijekom ljeta i jeseni 2017. Latviju je pogodilo dugotrajno razdoblje obilnih padalina koje su prouzročile zasićenje tla i zatim poplave diljem zemlje, posebno u regiji Latgale i na susjednim područjima. To je imalo za posljedicu uništene usjeve i veliku štetu na vodenim tokovima, sustavima odvodnje, povezanim postrojenjima za pročišćavanje vode te na cestovnoj i željezničkoj infrastrukturi.

Latvijska tijela podnijela su zahtjev za doprinos iz Fonda solidarnosti 14. studenoga 2017., u roku od 12 tjedana od nastanka prve štete, 24. kolovoza 2017.

Latvija je ukupnu izravnu štetu uzrokovanu poplavom procijenila na 380,524 milijuna EUR. Taj je iznos premašio „prag za katastrofe velikih razmjera" za mobilizaciju Fonda solidarnosti primjenjiv na Latviju 2017., koji je iznosio 145,740 milijuna EUR (odnosno 0,6 % bruto nacionalnog dohotka Latvije). Budući da je procijenjena ukupna izravna šteta premašila taj prag, katastrofa se smatrala „prirodnom katastrofom velikih razmjera" kako je definirano Uredbom. Zahtjev Latvije stoga je bio prihvatljiv za doprinos iz Fonda solidarnosti u iznosu od 17 730 519 EUR. Latvija nije zatražila isplatu predujma.

LITVA – poplava iz 2017.

Tijekom kasnog ljeta i jeseni 2017. Litvu su pogodile neprekidne oborine koje su uzrokovale potpuno zasićeno tlo koje nije moglo apsorbirati višak vode. Ta je situacija dovela do poplave, koja je uglavnom uzrokovala oštećenje mrežne infrastrukture i štete u poljoprivrednom sektoru.

Litavska tijela podnijela su zahtjev za doprinos iz Fonda solidarnosti 22. prosinca 2017., u roku od 12 tjedana od nastanka prve štete, koja je zabilježena 4. listopada.

Litva je ukupnu izravnu štetu uzrokovanu poplavom procijenila na 407,366 milijuna EUR. Taj je iznos premašio prag za „katastrofe velikih razmjera" za mobilizaciju Fonda solidarnosti primjenjiv na Litvu 2017., koji je iznosio 214,944 milijuna EUR (odnosno 0,6 % bruto nacionalnog dohotka Litve). Budući da je procijenjena ukupna izravna šteta premašila taj prag, katastrofa se smatrala „prirodnom katastrofom velikih razmjera" te je stoga ispunila uvjet za doprinos iz Fonda solidarnosti u iznosu od 16 918 941 EUR. Litva nije zatražila isplatu predujma.

POLJSKA – oluja iz 2017.

Od 9. do 12. kolovoza 2017. dijelove Poljske pogodile su iznimno snažne oluje i obilne padaline, što je prouzročilo veliku štetu na šumama u privatnom i javnom vlasništvu, javnoj infrastrukturi i ostalim dobrima.

Poljska je 25. listopada 2017., u roku od 12 tjedana od nastanka prve štete, podnijela zahtjev za doprinos iz Fonda solidarnosti.

Poljska tijela ukupnu izravnu štetu nastalu kao posljedica katastrofe procjenjuju na 491,170 milijuna EUR. Zahtjev je podnesen na temelju odredbi za „regionalne katastrofe" utvrđenih u članku 2. stavku 3. Uredbe. Šteta uzrokovana olujom čini 2,04 % ponderiranog prosječnog regionalnog BDP-a[2] triju predmetnih regija, odnosno regija Kujavsko-pomeransko vojvodstvo, Pomeransko vojvodstvo i Velikopoljsko vojvodstvo, te je stoga premašila prag od 1,5 % utvrđen u Uredbi. Zahtjev Poljske stoga je bio prihvatljiv za doprinos iz Fonda solidarnosti u iznosu od 12 279 244 EUR. Poljska nije zatražila isplatu predujma.

PORTUGAL – šumski požari iz 2017.

[2] Ponderirani prosječni regionalni BDP iznosi 24,089 milijuna EUR na temelju podataka iz 2014.

Portugal je u razdoblju od lipnja do listopada 2017. pogodilo više valova velikih šumskih požara potaknutih visokim temperaturama, snažnim vjetrovima i iznimno niskom vlagom. Ti su razorni požari uglavnom pogodili portugalske regije Centar i Sjever, pri čemu su uništeni ključna javna infrastruktura, javne zgrade, stanovi i kuće, poduzeća te poljoprivredne i šumske površine.

Prvi val požara u regiji Centar započeo je 17. lipnja 2017. Portugal je vrlo brzo, već 17. srpnja 2017., podnio prvi zahtjev za doprinos iz Fonda solidarnosti, što je znatno prije krajnjeg roka za podnošenje zahtjeva od 12 tjedana. Međutim, Portugal su ponovno pogodili veliki požari u razdoblju od srpnja do listopada. S obzirom na te događaje Portugal je dostavio ažurirane zahtjeve 13. listopada 2017. i 14. prosinca 2017., uključujući revidiranu procjenu ukupne visine štete prouzročene požarima od lipnja do listopada 2017.

U konačnom zahtjevu portugalska tijela ukupnu izravnu štetu od požara u razdoblju od lipnja do listopada procijenila su na 1 457,966 milijuna EUR. Kao kriterij za podnošenje zahtjeva navedena je „prirodna katastrofa velikih razmjera” u skladu s člankom 2. stavkom 2. Uredbe. Iznos štete činio je 0,832 % BND-a Portugala i stoga je premašio prag za katastrofe velikih razmjera za mobilizaciju Fonda solidarnosti od 1 051,566 milijuna EUR 2017. (odnosno 0,6 % BND-a Portugala). Katastrofa se stoga smatrala „prirodnom katastrofom velikih razmjera”.

Komisija je Portugalu 29. studenoga 2017. na temelju štete navedene u prethodnom zahtjevu isplatila predujam u iznosu od 1 494 331 EUR. Konačni financijski doprinos iz Fonda solidarnosti iznosio je 50 673 132 EUR.

ŠPANJOLSKA

Šumski požari u Galiciji iz 2017.

Veliki šumski požari izbili su u sjeverozapadnoj španjolskoj regiji Galiciji u razdoblju od 10. do 17. listopada 2017. Požari su potaknuti istim meteorološkim uvjetima kao i u Portugalu, odnosno visokim temperaturama i vjetrovima uz iznimno nisku vlagu. U požarima su u znatnoj mjeri uništeni ključna javna infrastruktura, stanovi i kuće, poduzeća te šumske površine.

Španjolska je podnijela zahtjev za doprinos iz Fonda solidarnosti 22. prosinca 2017., u roku od 12 tjedana od nastanka prve štete, koja je zabilježena 10. listopada 2017.

Španjolska tijela ukupnu izravnu štetu nastalu kao posljedica katastrofe procijenila su na 129,147 milijuna EUR. Taj je iznos bio znatno niži od praga za katastrofe velikih razmjera primjenjivog na Španjolsku u 2017. u iznosu od 3 378,5 milijuna EUR (odnosno 3 milijarde EUR u cijenama iz 2011.). On je osim toga niži i od praga za regionalne katastrofe, odnosno 1,5 % regionalnog BDP-a, koji za Galiciju iznosi 808 milijuna EUR. Katastrofa se stoga nije mogla smatrati „prirodnom katastrofom velikih razmjera” ni „regionalnom prirodnom katastrofom” u skladu s uvjetima Uredbe. Međutim, Španjolska je pogođena istim meteorološkim uvjetima koji su uzrokovali katastrofu velikih razmjera u Portugalu. Stoga su španjolska tijela dostavila zahtjev na temelju takozvane „odredbe o susjednoj zemlji” utvrđene u članku 2. stavku 4. Uredbe, u skladu s kojom i prihvatljiva zemlja pogođena istom prirodnom katastrofom koja se smatra prirodnom katastrofom velikih razmjera u susjednoj prihvatljivoj zemlji može koristiti pomoć iz Fonda solidarnosti. Zahtjev

Španjolske stoga je bio prihvatljiv za doprinos iz Fonda solidarnosti, u iznosu od 3 228 675 EUR.

Požari u prirodnom rezervatu Doñana iz 2017.

Od početka 2017. u velikim dijelovima južne Španjolske vladala je velika suša.

Zbog toga je u prirodnom rezervatu Doñana 24. lipnja 2017. izbio požar koji je trajao do 8. srpnja 2017. U požaru je uništeno više od 10 000 hektara ekološko osjetljivog i vrijednog šumskog područja, uključujući i središte Nacionalnog parka Doñana koji obiluje raznolikim ekosustavima i skloništima za divlje biljne i životinjske vrste, uključujući i brojne ptice selice i ugrožene vrste. To se područje nalazi na UNESCO-ovu popisu svjetske baštine. Kao posljedica toga, katastrofa je ugrozila i glavne stupove lokalnoga gospodarstva koje se temelji na poljoprivredi, šumarstvu i turizmu.

Španjolska je 15. rujna 2017. podnijela zahtjev za pomoć iz Fonda solidarnosti u roku od 12 tjedana od datuma nastanka prve štete prouzročene požarima.

Španjolska je u svojem zahtjevu navela da ukupna izravna šteta nastala kao posljedica katastrofe iznosi 117,897 milijuna EUR. Zahtjev je podnesen na temelju kriterija za „regionalne katastrofe”, kako su utvrđeni u članku 2. stavku 3. Uredbe. Španjolski se zahtjev odnosio na jednu regiju na razini NUTS 2, Andaluziju. Međutim, navedena izravna šteta činila je manje od 0,1 % BDP-a regije (139 099 milijuna EUR) i stoga je bila znatno niža od praga od 1,5 % iz članka 2. stavka 3. Uredbe.

Zahtjev koji je podnijela Španjolska stoga nije ispunio najvažniji uvjet za mobilizaciju Fonda solidarnosti pa nije bio prihvatljiv za doprinos iz Fonda solidarnosti.

Poplave u Murciji iz 2017.

U prosincu 2016. neka područja na jugu Španjolske pogodile su obilne oborine koje su uzrokovale poplavu. Ta je katastrofa uzrokovala oštećenja javne mrežne infrastrukture i imovine, stanova i kuća, poduzeća, te štete u poljoprivredi i šumarstvu te okolišu.

Španjolska je 3. ožujka 2017. Komisiji podnijela zahtjev za pomoć iz Fonda solidarnosti koji je, međutim, bio ograničen na Regiju Murciju, u roku od 12 tjedana od dana prvog nastanka štete prouzročene katastrofom.

Španjolska je u svojem zahtjevu navela da ukupna izravna šteta nastala kao posljedica katastrofe iznosi 214,569 milijuna EUR. Zahtjev je podnesen na temelju kriterija za „regionalne katastrofe”, kako su utvrđeni u članku 2. stavku 3. Uredbe. Navedena izravna šteta činila je 0,8 % BDP-a regije (26 808 milijuna EUR) i stoga je bila znatno niža od praga od 1,5 % iz članka 2. stavka 3. Uredbe.

Zahtjev koji je podnijela Španjolska stoga nije ispunio najvažniji uvjet za mobilizaciju Fonda solidarnosti pa nije bio prihvatljiv za doprinos iz Fonda solidarnosti.

➢ *ZAHTJEVI U 2018.*

Tijekom 2018. Komisija je zaprimila četiri nova zahtjeva, od kojih su tri bila za regionalne katastrofe, a jedan za katastrofu velikih razmjera. Komisija je tijekom

2018. za dva od tih zahtjeva donijela provedbene odluke kojima se dodjeljuje financijski doprinos iz Fonda solidarnosti, a jedan je odbila. Procjena četvrtog zahtjeva, koji je zaprimljen krajem prosinca, dovršena je 2019.

BUGARSKA

U jugoistočnom dijelu Bugarske krajem listopada 2017. zabilježene su neuobičajeno obilne padaline i snažne oluje koje su uzrokovale štetu na mostovima, odvodnim cijevima i potpornim zidovima te osnovnoj infrastrukturi.

Bugarska je 11. siječnja 2018. Komisiji podnijela zahtjev za pomoć iz Fonda solidarnosti u roku od 12 tjedana od datuma nastanka prve štete 25. listopada 2017. Bugarska tijela ukupnu izravnu štetu nastalu kao posljedica katastrofe procijenila su na 90,329 milijuna EUR. Zahtjev je podnesen na temelju odredbi za „regionalne katastrofe" utvrđenih u članku 2. stavku 3. Uredbe. Šteta uzrokovana poplavama u Burgasu činila je 1,6 % BDP-a relevantne regije Yugoiztochen na razini NUTS 2 i stoga je premašila prag od 1,5 % utvrđen u Uredbi.

Zahtjev Bugarske stoga je bio prihvatljiv za doprinos iz Fonda solidarnosti u iznosu od 2 258 225 EUR. Iako je Bugarska podnijela zahtjev za isplatu predujma, zbog početnih nesigurnosti u pogledu prihvatljivosti zahtjeva nije ga bilo moguće isplatiti.

CIPAR

Kao posljedica nedostatka oborina i iznimno visokih temperatura u rujnu 2016. otok Cipar pogodila je suša, koja je uzrokovala smanjenje prinosa usjeva, nestašicu vode za poljoprivredu i stanovništvo te probleme u vodoopskrbnim sustavima. Ciparska su tijela naknadno, u kolovozu 2018., odlučila podnijeti zahtjev za financijsku pomoć iz Fonda solidarnosti.

U svojem je zahtjevu Cipar naveo da izravna šteta nastala kao posljedica suše iznosi 117,601 milijun EUR, od čega se 26,892 milijuna EUR odnosilo na gubitke u poljoprivredi. Preostalih 90,709 milijuna EUR navedene štete odnosilo se na vodni sektor.

Iznos navedene štete premašio je prag za mobilizaciju Fonda solidarnosti za katastrofe velikih razmjera primjenjiv na Cipar 2018. (107,031 milijun EUR (odnosno 0,6 % BND-a)). Međutim, dio „štete" koji čine procijenjeni budući troškovi, odnosno troškovi od približno 46 milijuna EUR za proizvodnju desalinizirane vode, čiji se porast očekuje od dana podnošenja zahtjeva do kraja 2019., nije bilo moguće prihvatiti kao dio ukupne izravne štete u skladu s uvjetima Uredbe. Iznos prihvaćene ukupne izravne štete stoga je bio znatno niži od praga za mobilizaciju Fonda solidarnosti.

Cipar je u svojem zahtjevu zatražio i isplatu predujma. Međutim, budući da se prethodnom procjenom pokazalo da prihvatljiva izravna šteta nije dosegnula relevantni prag, nije bilo moguće isplatiti predujam.

Komisija je zaključila da suša na Cipru nije ispunila uvjete za mobilizaciju FSEU-a utvrđene u Uredbi te stoga nije bila prihvatljiva za financijski doprinos iz Fonda. Zahtjev stoga nije prihvaćen.

RUMUNJSKA

U razdoblju od sredine lipnja do početka kolovoza 2018. rumunjsku regiju Sjeveroistok pogodile su učestale obilne padaline te zatim i velike poplave koje su uzrokovale znatnu štetu na infrastrukturi i kućanstvima te gubitke u poljoprivredi.

Rumunjska je 7. rujna 2018., u roku od 12 tjedana od nastanka prve štete, podnijela zahtjev za doprinos iz Fonda solidarnosti.

Šteta koja je navedena u tom prvom zahtjevu bila je znatno niža od zahtijevanog praga od 1,5 % regionalnog BDP-a (odnosno 237,96 milijuna EUR za regiju Sjeveroistok). Rumunjska su tijela 9. listopada 2018., kao što su ranije najavila Komisiji, dostavila revidirani zahtjev, u kojem je navedena ukupna izravna šteta od 327,692 milijuna EUR. Taj je iznos činio 2,07 % regionalnog BDP-a i stoga je premašio prag. U Komisijinoj je analizi revidiranog zahtjeva Rumunjske unatoč tome utvrđeno nekoliko nedosljednosti. Komisija je stoga od rumunjskih tijela zatražila objašnjenja, koja su dostavljena 14. prosinca 2018.

Budući da krajem 2018. odluka o tom zahtjevu još nije bila donesena, o njoj će se izvijestiti u godišnjem izvješću Fonda solidarnosti za 2019. Rumunjska nije zatražila isplatu predujma.

ITALIJA

U listopadu i početkom studenoga 2018. većina je talijanskih regija koje se protežu od alpskih područja na sjeveru pa sve do Sicilije bila pogođena opetovanim naletima obilnih padalina i jakih vjetrova koji su uzrokovali poplave i odrone zemlje zbog kojih je jesen te godine bila najrazornija u novijoj povijesti, obilježena brojnim žrtvama i fizičkom štetom velikih razmjera.

Italija je 20. prosinca 2018., u roku od 12 tjedana od nastanka prve štete, podnijela zahtjev za financijski doprinos iz Fonda solidarnosti.

Budući da krajem 2018. odluka o tom zahtjevu još nije bila donesena, o njoj će se izvijestiti u godišnjem izvješću Fonda solidarnosti za 2019. Italija nije zatražila isplatu predujma.

3. FINANCIRANJE

Tijekom razdoblja izvješćivanja Europski parlament i Vijeće, kao proračunska tijela, odobrili su na prijedlog Komisije deset financijskih doprinosa iz Fonda solidarnosti. Komisija je svoje prijedloge za mobilizaciju Fonda solidarnosti predstavila u četiri skupine:

- **Nacrt izmjene proračuna 4/2017** obuhvaćao je isključivo pomoć iz Fonda solidarnosti Italiji za potrese iz 2016./2017. Donesen je 13. rujna 2017. i mobiliziran je iznos od 1 196 797 579 EUR. Budući da je predujam od 30 milijuna EUR već isplaćen 2016., preostali iznos od 1 166 797 579 EUR isplaćen je 6. studenoga 2017., nakon donošenja Provedbene odluke Komisije kojom se dodjeljuje pomoć Italiji;

- **Nacrt izmjene proračuna 1/2018** donesen je 30. svibnja 2018. i obuhvaćao je pomoć Francuskoj, Portugalu, Španjolskoj i Grčkoj (Lezbos) u ukupnom iznosu od 104 166 951 EUR;

- **Nacrt izmjene proračuna 4/2018** donesen je 31. svibnja 2018. i obuhvaćao je pomoć Grčkoj (Kos), Poljskoj, Litvi i Bugarskoj u ukupnom iznosu od 33 992 206 EUR;

- predložena **pomoć Latviji** nije bila popraćena nacrtom izmjene proračuna jer su potrebna odobrena sredstva bila obuhvaćena iznosom koji je prethodno mobiliziran proračunom za predujam za 2018. Proračunsko tijelo odobrilo je 14. studenoga 2018. mobilizaciju 17 730 519 EUR.

Pojedinačni iznosi pomoći koje je predložila Komisija određeni su metodom utvrđenom 2002. koja se otad primjenjivala u svim slučajevima. Temelji se na ukupnoj izravnoj šteti uzrokovanoj katastrofom u odnosu na relativno bogatstvo pogođene zemlje kako je odražena pragom za katastrofu velikih razmjera (vidjeti Prilog 1.).

U skladu s tim, za katastrofe velikih razmjera primjenjuje se progresivni sustav u dva koraka, pri čemu zemlja dobiva nižu stopu pomoći od 2,5 % ukupne izravne štete za dio štete ispod praga i veći udio pomoći od 6 % za dio štete koji premašuje prag. Ta se dva iznosa zbrajaju. Regionalne katastrofe i katastrofe u „susjednoj zemlji” dobivaju 2,5 % ukupne izravne štete.

Nakon što su Parlament i Vijeće odobrili mobilizaciju i u proračunu EU-a na raspolaganje stavili potrebna proračunska sredstva, Komisija je donijela provedbene odluke o davanju pomoći pojedinačnim zemljama, nakon čega je uslijedila isplata punog iznosa. U slučajevima u kojima je dodijeljen predujam isplaćen je samo preostali iznos punog doprinosa.

U prilozima provedbenim odlukama utvrđena su tijela koja su države korisnice imenovale za provedbu doprinosa Fonda solidarnosti, neovisno tijelo odgovorno za reviziju i kontrolu te opći opis predviđene upotrebe novca.

Pomoć iz Fonda solidarnosti odobrena 2017./2018.

Država korisnica	**Katastrofa**	**Kategorija**	**Predujam**	**Iznos potpore** (u EUR)
Italija	Potresi u Apeninima 2016./2017.	Velikih razmjera	Da (2016.)	1 196 797 579
Francuska	Uragani Irma i Maria na otocima Saint-Martin i Guadeloupe	Regionalna	Da	48 906 025
Grčka	Potres na Lezbosu iz 2017.	Regionalna	Da	1 359 119
Grčka	Potres na Kosu iz 2017.	Regionalna	Ne	2 535 796
Latvija	Poplava iz 2017.	Velikih razmjera	Ne*	17 730 519
Litva	Poplava iz 2017.	Velikih razmjera	Ne*	16 918 941
Poljska	Oluja iz 2017.	Regionalna	Ne*	12 279 244
Portugal	Šumski požari iz 2017.	Velikih razmjera	Da	50 673 132
Španjolska	Požari u Galiciji iz 2017.	Susjedna zemlja	Ne	3 228 675
Bugarska	Poplave u Burgasu iz 2017.	Regionalna	Ne	2 258 225
UKUPNO				**1 352 687 255**

* ne zahtijeva se

4. ZAKLJUČENJA

Komisija je 2017. zaključila pet intervencija Fonda solidarnosti, a 2018. dvije. U članku 8. stavku 2. Uredbe propisuje se da u roku od 18 mjeseci od datuma isplate financijskog doprinosa država korisnica podnosi izvješće o financijskom izvršenju („izvješće o provedbi”) s izjavom u kojoj opravdava rashode („izjava o valjanosti”).

- ***ZAKLJUČENJA IZ 2017.***

Rumunjska, poplava iz 2008.: financijski doprinos iz Fonda solidarnosti iznosio je 11 785 377 EUR. Rumunjska je dostavila izvješće o provedbi i izjavu o valjanosti u travnju 2012. Na temelju podataka koje su u svojem izvješću o provedbi dostavila rumunjska tijela, ukupni doprinos Fonda solidarnosti koji im je bio na raspolaganju iznosio je 13 537 590,96 EUR (uključujući 1 752 213,96 EUR u dobicima po kamatama i tečajnim razlikama) i u cijelosti je iskorišten za operacije Fonda solidarnosti.

Rumunjska, poplava iz 2010.: financijski doprinos iz Fonda solidarnosti iznosio je 24 967 741 EUR. Izvješće o provedbi i izjava o valjanosti dostavljeni su u veljači 2013. Rumunjska je navela nepotrošeni iznos od 916 334,47 EUR te neprihvatljive rashode od 1 229 401,86 EUR. Komisija je iznos za povrat primila 27. srpnja 2017.

Rumunjska, suša i požari iz 2012.: financijski doprinos iz Fonda solidarnosti iznosio je 2 475 689 EUR. Rumunjska su tijela u ožujku 2015. službeno zatražila produljenje razdoblja provedbe, što je odobreno. Godinu dana kasnije Rumunjska je

podnijela izvješće o provedbi (završno izvješće i izjavu o valjanosti). Rumunjska su tijela navela da nije bilo moguće u cijelosti iskoristiti ukupan iznos kao što je prethodno planirano te da iznos od 2 247 413,72 EUR nije potrošen. Iznos je vraćen i Komisija ga je primila 27. srpnja 2017.

Slovenija, poplava iz 2012.: financijski doprinos iz Fonda solidarnosti iznosio je 14 081 355 EUR. Izvješće o provedbi i izjava o valjanosti dostavljeni su u srpnju 2015. (nakon odobrenog produljenja od dva mjeseca). Na temelju informacija koje je dostavila Slovenija, prihvatljivi rashodi iznosili su 15 416 839 EUR, što je bilo više od doprinosa Fonda solidarnosti od 14 081 355 EUR. Izjava o valjanosti prihvaćena je i spis je zaključen.

Njemačka, poplava iz 2013.: financijski doprinos iz Fonda solidarnosti iznosio je 360 453 575 EUR. Izvješće o provedbi i izjava o valjanosti dostavljeni su u ožujku 2016. Njemačka je navela prihvatljive rashode u iznosu od 391 415 389,57 EUR, što je bilo više od doprinosa Fonda solidarnosti od 360 453 575 EUR. Nakon objašnjenja niza pitanja u pogledu izjave o valjanosti, spis je zaključen.

- ***ZAKLJUČENJA IZ 2018.***

Francuska, oluja Xynthia iz 2010.: financijski doprinos iz Fonda solidarnosti iznosio je 35 635 750 EUR. Izvješće o provedbi i izjava o valjanosti dostavljeni su u listopadu 2012. Na temelju informacija koje je dostavila Francuska, prihvatljivi rashodi iznosili su 35 619 808,48 EUR, što je bilo manje od doprinosa Fonda solidarnosti. Komisija je iznos za povrat primila 15. studenoga 2018. i spis je zaključen.

Poljska, poplave iz 2010.: financijski doprinos iz Fonda solidarnosti iznosio je 105 567 155 EUR. Izvješće o provedbi i izjava o valjanosti dostavljeni su u siječnju 2013. Na temelju informacija koje je dostavila Poljska, prihvatljivi rashodi iznosili su 110 599 250,11 EUR, što je bilo više od doprinosa Fonda solidarnosti. Razlika od 5 032 095,11 EUR između nastalih rashoda i primljenog iznosa bila je posljedica dobitka po tečajnim razlikama. Međutim, manji iznos od 253,31 EUR nije potrošen i morao je biti vraćen. Nakon primitka plaćanja 27. travnja 2018., spis je zaključen.

5. ZAKLJUČCI

Tijekom 2017. i 2018. još se jednom pokazalo da je teško predvidjeti broj, prirodu i težinu prirodnih katastrofa. Premda ukupne katastrofe povezane s poplavama čine približno dvije trećine svih zahtjeva za financijski doprinos iz Fonda solidarnosti, izvještajno razdoblje obilježile su velike oluje, šumski požari i potresi.

Jedan se događaj – katastrofa povezana s potresom u središnjim Apeninima – posebice istaknuo jer je u pogledu štete, ali i mobilizirane pomoći, premašio sva dosadašnja iskustva zbog kojih se tražila potpora Fonda solidarnosti. Premda se tijekom većine godina najveći mogući iznos dodjele proračunskih sredstava ne iskoristi u cijelosti, za taj je slučaj bio potreban iznos koji je bio dva puta veći od iznosa godišnje dodjele sredstava. To je uspješno provedeno zahvaljujući fleksibilnosti utvrđenoj u Višegodišnjem financijskom okviru kojom se dopušta prijenos nepotrošenih sredstava za jednu godinu kao i mogućnost utvrđena u Uredbi – koja je prvi put upotrijebljena – da se dio sredstava za sljedeću godinu isplati

unaprijed. Ispostavilo se da su obje mogućnosti važni čimbenici za uspješno upravljanje Fondom solidarnosti.

Zanimljivo je da nisu sve države članice zatražile isplatu predujma. Premda Komisija ne može u svakom pojedinom slučaju utvrditi uzroke za to, oni su možda povezani s očekivanim skromnim iznosima. U mnogim su slučajevima doprinosi iz Fonda solidarnosti niži od 10 milijuna EUR pa bi predujam od 10 % iznosio samo nekoliko stotina tisuća eura. S druge strane, u nekim zahtjevima nakon prethodne procjene nije utvrđena potrebna razina uvjerljivosti na temelju koje bi se mogla odobriti zatražena isplata predujma.

Naposljetku, unatoč brzom uključenju suša u područje primjene Uredbe nakon njezine revizije 2014., procjenjivanje suša i dalje je težak zadatak. S jedne strane, nije tako lako utvrditi datum poduzimanja prvih javnih mjera protiv utjecaja suše, a on je ključan za utvrđivanje roka za podnošenje zahtjeva. S druge strane, šteta uzrokovana sušom, osobito u poljoprivredi, često se u cijelosti može utvrditi tek nekoliko mjeseci nakon roka za podnošenja zahtjeva, što podnositeljima zahtjeva otežava pravovremeno dostavljanje informacija.